

HET LEVENSWATER.

ER was eens een koning, die zoo ziek was, dat niemand dacht dat hij weer zou genezen. Zijn onderdanen waren daarover heel bedroefd, maar het bedroefdste waren zijn drie zoons. Radeloos liepen ze in de tuin van het kasteel rond, en konden hun tranen niet bedwingen.

Daar kwamen ze een oude man tegen met een witte baard; hij sprak de prinsen aan en vroeg hun waarom ze zoo'n verdriet hadden. „Ach,” antwoordden ze, „onze vader is zoo ziek, en hij zal wel spoedig sterven, want geen dokter kan hem helpen.”

Toen zei de oude man: „dan weet ik nog wel een middel dat helpen kan: dat is het levenswater. Als hij daarvan drinkt, dan wordt hij weer gezond. Maar het levenswater is moeilijk te vinden.”

„O, dat zal ik wel vinden!” zei de oudste van de prinsen. Hij ging dadelijk naar zijn zieke vader en vroeg hem toestemming om op reis te gaan en het levens-

Als hij daarvan drinkt, dan wordt hij weer gezond.

water te gaan zoeken, want dat dit alleen hem genezen zou. „Neen!” antwoordde de koning; „die toestemming geef ik niet; het is veel te gevaarlijk, en ik wil liever sterven, dan dat jij je leven waagt.” Maar zijn zoon drong zoo lang op toestemming aan, tot de koning het eindelijk goed vond. De prins was blij daarmee, want hij dacht: „als ik dat levenswater vind en het aan mijn vader breng, dan houdt hij het meest van mij, en dan maakt hij mij alleen erfgenaam van zijn koninkrijk.”

Dus besteed hij zijn paard en ging op weg. Toen hij een eind was voortgereden, zag hij een dwergje op de weg staan. Het dwergje riep hem toe: „waar rijd je zoo vlug naar toe?”

De prins, die erg trotsch was, vond dat het mannetje wel wat beleefder had kunnen zijn, en dat het hem ook niets aanging waar hij naar toe reed. Daarom snauwde hij het dwergje af. „Dat hoef je niet te weten, domme dreumes,” zei hij, en reed verder. Die onbeschoftheid maakte het dwergje boos en hij sprak een booze verwensching uit. Daardoor kwam het dat de prins even daarna in een bergkloof verdwaalde; hoe verder hij reed, des te dichter kwamen de bergen bij elkaar en des te nauwer werd de kloof. Eindelijk werd het pad zoo smal, dat hij geen stap verder kon. Het was hem onmogelijk het paard te laten omkeeren, of uit het zadel te stappen: hij zat vast ingeklemd tusschen de rotsen.

De zieke koning wachtte lange tijd op zijn oudste zoon, maar die kwam niet terug. Toen zei de tweede zoon: „Vader, laat mij uitgaan om het levenswater te zoeken.” Hij dacht bij zichzelf: „Als mijn broer dood is en ik vind het, dan komt het heele koninkrijk aan mij.” De koning wilde hem eerst niet laten vertrekken, maar de prins bleef aandringen en ten slotte gaf de koning toe. De prins besteed zijn paard en reed dezelfde weg die zijn broer

had ingeslagen. Het duurde niet lang of hij zag ook het dwergje, dat hem aanriep en hem vroeg waar hij zoo vlug naar toe reed.

„Dat hoef je niet te weten, leelijke dreumes,” zei de prins en reed voort zonder naar het mannetje om te zien. Maar de dwerg sprak nu ook weer zijn booze verwensching uit, en de prins raakte evenals zijn broer in een bergkloof beklemd zonder vooruit of terug te kunnen. Zoo gaat het met trotsche, hoogmoedige menschen.

Toen ook de tweede zoon niet terugkwam, bood de jongste zich aan om naar het levenswater te gaan zoeken. Nu wilde de koning het volstrekt niet toestaan, want het zoeken had hem al twee van zijn zoons gekost en zijn laatste wilde hij er niet aan opofferen. Maar de jonge prins smeekte zoo lang en zoo vurig, dat de koning het niet meer weigeren kon en hem moest laten vertrekken.

Weldra ontmoette de jongste prins hetzelfde dwergje, en toen het mannetje ook hem aanriep en vroeg waar de tocht heenging, hield hij zijn paard in en gaf een vriendelijk antwoord.

„Ik zoek het levenswater,” zei de prins, „want mijn vader is doodziek.”

„Weet je dan, waar het te vinden is?” vroeg het dwergje.

Neen, dat wist de prins niet.

„Omdat jij je behoorlijk en beleefd gedragen hebt en niet zoo trotsch als je valsche broers, daarom zal ik je vertellen hoe je bij het levenswater komen kunt,” zei de dwerg. „Het stroomt uit een bron op het binnenplein van een betooverd slot, maar daar kan je niet binnenkomen als ik je niet een ijzeren roe en twee brooden geef. Met de roe moet je driemaal tegen de ijzeren slotpoort slaan, dan zal die openspringen. Achter de poort liggen twee leeuwen, die hun muil zullen opensperren om je op te happen; als je elke leeuw een

brood in zijn muil gooit, zullen ze rustig worden. Dan moet je een beker van het levenswater scheppen vóórdát de klok twaalf slaat, want met de klokslag slaat ook de poort weer dicht en dan zou je opgesloten zijn."

De prins dankte het dwergje hartelijk voor zijn goede raad en hulp; hij nam de roe en de brooden aan en reed verder. Na een poos zag hij het tooverslot liggen, hij reed er heen en vond alles juist zooals de dwerg gezegd had. Hij sloeg met de roe tegen de poort; met de derde slag draaide de zware ijzeren deur vanzelf open; de leeuwen schoten brullend op hem toe, maar hij stelde ze tevreden met de brooden. Toen trad hij het slot binnen en kwam in een mooie groote zaal. Daar zag hij eenige betooverde prinszen zitten, die staken allen een vinger omhoog, en aan ieder van die vingers zat een mooie ring. Het was net alsof ze bedoelden te zeggen: „neem toch die ringen van ons weg!" De jonge prins schoof al die ringen van de vingers af en stak die in zijn zak; en toen was de betoovering verbroken en de prinszen waren vrij. Uit dankbaarheid gaven ze hem een zwaard en een brood, en die nam hij mee.

Vervolgens kwam hij in een tweede zaal; daar vond hij een schoone jonkvrouw, die heel blij was toen ze hem zag: ze viel hem van blijdschap om de hals, omdat hij haar verlost had, en zei dat hij haar heele koninkrijk hebben mocht, en als hij binnen een jaar terug kwam, dan zouden ze bruiloft vieren. Ook vertelde ze hem waar de bron was met het levenswater, maar hij moest zich haasten en er uit scheppen voordat de klok twaalf sloeg. Hij wilde nog meer van dat tooverslot zien en doorliep verschillende zalen; eindelijk kwam hij in een kamer waar een heerlijk bed stond, opgemaakt met frissche lakens, en omdat hij moe was van al zijn avonturen, ging hij er even op rusten. Maar zoodra hij op het

bed lag viel hij in slaap, en hij werd eerst wakker toen de klok kwart voor twaalf sloeg. Verschrikt sprong hij overeind en snelde naar de bron; hij zag een beker naast de bron staan, vulde die met water en liep zoo vlug hij kon naar de poort. Juist toen hij langs de ijzeren poortdeur kwam, sloeg de klok twaalf; meteen sloeg die deur met zoo'n hevige slag dicht, dat er een stukje van zijn hiel werd afgeslagen.

Maar de prins lette daar nauwelijks op, zoo blij was hij dat hij het levenswater in de beker had. Hij besteeg weer zijn paard, dat vóór de poort op hem had staan wachten en reed naar huis. Daar zag hij op de weg het dwergje staan. Dadelijk hield hij het paard in om het dwergje te bedanken. Toen het mannetje zag, dat de prins het zwaard en het brood uit het tooverslot had meegebracht, was hij heel tevreden. „Daar heb je wat goeds mee gewonnen,” zei hij. „Met het zwaard kan je heele legers van vijanden verslaan, en van dat brood kan je afbreken en eten zooveel je wilt, dat raakt nooit op.”

Nu was er nog één ding dat de prins bekommerde. Hoe zou het met zijn broers wezen? Zonder

Hij zag een beker naast de bron staan en vulde dien.

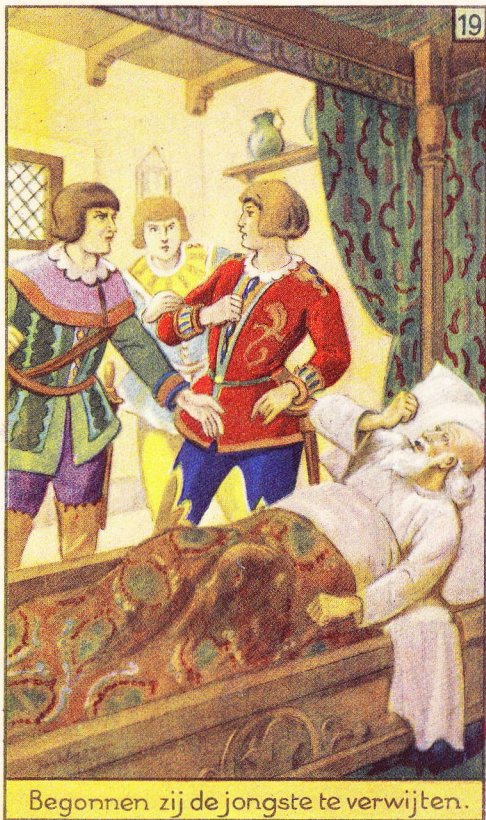
zijn broers zou hij niet graag bij zijn vader thuis komen, want die zou dan aldoor ongerust blijven over hun lot en niet eens gelukkig met zijn genezing kunnen zijn. Dus vroeg hij: „Goede kabouter, kunt u me niet zeggen waar mijn twee broers zijn? Ze zijn vóór mij op reis gegaan om het levenswater te zoeken en zijn nog niet teruggekeerd.”

„Ze zitten tusschen twee bergen ingeklemd,” antwoordde de dwerg; „daar heb ik ze heen-ge-tooverd omdat ze zoo onbeschoft waren.”

De prins smeekte hem zoo lang of hij ze toch vergiffenis wilde schenken, dat hij beloofde ze weer los te zullen maken, maar hij waarschuwde hem voor hen beiden en zei: „pas op voor je broers, want ze hebben een boos hart.”

De broers kwamen weldra aanrijden. De jongste was daar blij om en vertelde hun hoe 't hem gegaan was: dat hij het levenswater gevonden had en daar een beker vol van had meegenomen; dat hij een mooie prinses verlost had, die een jaar lang op hem wachten wilde om bruiloft te vieren, en dat hij dan een groot koninkrijk van haar kreeg. Zoo reden ze samen verder.

Eerst kwamen ze in een land waar hongersnood en oorlog was; de nood was zoo groot, dat de koning van dat land vreesde dat het geheel ten onder zou gaan. Maar de prins reed naar hem toe en gaf hem zijn tooverbrood; daar liet de koning al de onderdanen van zijn rijk van eten, zooveel tot hun honger heelemaal over was. Daarna leende de prins hem zijn zwaard; met dat zwaard versloeg de koning al de vijandelijke legers die in zijn land binnengedrongen waren, zoodat hij nu in rust en vrede regeeren kon. De prins nam nu zijn brood en zijn zwaard weer terug, en de drie broers reden verder. Zoo kwamen ze nog in twee landen die even ongelukkig er aan toe waren, omdat daar ook oorlog en

Begonnen zij de jongste te verwijten.

hongersnood was. De prins hielp ook die beide koningen met zijn brood en zijn zwaard, en had zoo het geluk drie koninkrijken te redden.

Vervolgens gingen ze op een schip, dat hen over zee naar het koninkrijk van hun vader moest brengen.

Terwijl ze op zee voeren, begonnen de twee oudste broers samen te overleggen wat er verder zou gebeuren. Ze waren jaloersch op de jongste broer die het levenswater gevonden had, en ze vreesden dat hun vader uit dankbaarheid het heele koninkrijk aan hem zou geven, en dan kregen zij niet wat hun toekwam. Dat konden ze niet toelaten, en ze zonnen op middelen om hun broer in ongenade te laten vallen, zoodat die niet beloond zou worden.

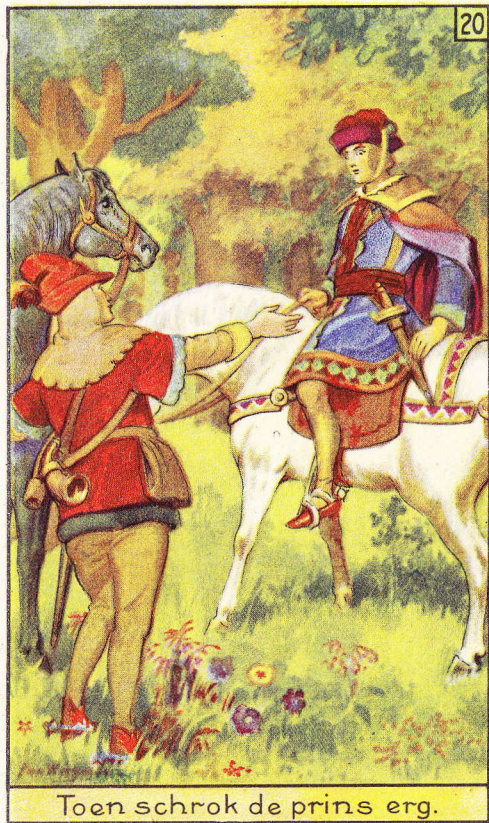
Eens op een keer dat de jongste broer sliep, vonden zij de gelegenheid om hun booze plan uit te voeren. Ze namen de beker waarin het levenswater was, goten dat eruit in een andere kroes en vulden de beker met bitter zeewater.

Zoodra het schip in de haven binnengekomen was, bestegen de prinsen hun paard en renden naar het koninklijk slot, waar ze hun vader stervende vonden.

De jongste, die het eerst bij de zieke was, reikte hem zijn beker toe en zeide: „drink dat gauw op, vader, dan zult u gezond worden.” Met groote moeite nam de vader een teug uit de beker, maar meer kon hij van het bittere zeewater niet opdrinken; hij werd er nog ellendiger ziek van dan hij al was.

Terwijl de vader jammerde en kreunde van pijn, kwamen de beide oudste broers binnen. Dadelijk begonnen zij de jongste te verwijten en te beschuldigen dat hij hun vader had willen vergiften. Wat in zijn beker was, deugde niet, zeiden zij, maar zij beiden hadden het echte levenswater en dat boden zij de koning aan. En ja, nauwelijks had hij daarvan gedronken, of hij voelde de ziekte verdwijnen en de gezondheid en levenskracht in zijn lichaam binnenstroomen, zoodat hij weer zoo flink en sterk was als in zijn jonge dagen. De jongste prins was intusschen bedroefd en verslagen weggelopen; hij was bitter teleurgesteld dat zijn levenswater zijn vader niet geholpen had, en begreep er niets van. Het dwergje en die lieve prinses konden hem toch niet bedrogen hebben!

Nu kwamen de oudste broers naar hem toe en gingen hem bespotten en sarren. Ze zeiden: „jij hebt wel het levenswater gevonden en er al die moeite voor gedaan, maar wij hebben de belooning gekregen. Je had ook maar slimmer moeten zijn en beter uit je oogen moeten kijken; want toen je op zee sliep, hebben wij het van je weggenomen en er zeewater voor in de plaats gedaan. Nu ben je je belooning kwijt, en ook zal een van ons de mooie prinses wel binnen het jaar gaan afhalen om met haar bruiloft te vieren. Maar pas op dat je niets ervan aan onze vader gaat verraden, want die zal je toch niet gelooven, en als je hem één woord zegt, dan kost je dat je leven; alleen als je zwijgt, zullen wij je het leven schenken.”

De oude koning was boos op zijn jongste zoon, want hij geloofde wat de broers hem gezegd hadden, dat de jongste geprobeerd had hem vergif te laten drinken. Hij liet daarom al zijn dienaren en hovelingen bij elkaar komen, en toen ze allen bijeen waren, velde de koning zijn vonnis over de jongste prins. Deze werd veroordeeld om in het geheim doodgeschoten te worden.

Al de dienaren hadden medelijden met de arme prins, want allen hielden zij van hem om zijn vriendelijkheid en goedheid, veel meer dan van zijn trotsche broers; maar de misdaad was gebleken en ze konden er niets tegen inbrengen. De koning gaf aan zijn jagermeester de opdracht om de eerste keer, dat de prins op jacht zou gaan, hem te vergezellen en hem in het bosch dood te schieten.

Kort daarna wilde de prins gaan jagen, en de jagermeester van de koning zou hem begeleiden. Zoo reden ze het woud in. De prins vond dat de jagermeester er zoo somber uitzag en zoo zwijgend naast hem reed, alsof hij een groot verdriet had; hij had zoo'n medelijden met die jager dat hij naar de reden van dat verdriet vroeg.

„Ach hoogheid,” zei de jager, „ik kan het u niet zeggen, maar het is niets goeds.”

„Zeg het toch maar,” zei de prins, „als het wat slechts is, zal ik het je vergeven.”

„Ach prins,” zei de jager, „de koning heeft me bevolen dat ik u dood moet schieten.”

Toen schrok de prins erg en zei: „Lieve, goede jager, laat me toch in 't leven, ik heb je immers niets gedaan?”

„Neen,” zei de jager, „maar de koning beveelt het, en wat moet ik hem dan zeggen als ik terug kom?”

„Laten we dan van kleeren ruilen,” zei de prins. „Geef mij je groene jachtpak, dan geef ik je mijn purperen prinsenklee.”

Dat wilde de jager graag doen, want hij hield zooveel van de prins dat hij hem toch niet zou hebben kunnen doodschieten.

Zoo ruilden zij van kleeren; de prins ging verder het bosch in, en de jagermeester bracht de kleeren van de prins bij de koning.

Eenige tijd later kwamen er drie kostbare wagens, met prachtige paarden ervoor, en volgeladen met goud en edelgesteenten, voor de poort van het koningsslot gereden. Toen de poortwachter vroeg, waar die wagens vandaan kwamen en voor wie ze bestemd waren, was het antwoord, dat ze voor de jongste prins waren. Het waren geschenken van de drie koningen, die met het zwaard van de prins hun vijanden verslagen hadden en met zijn brood de hongersnood hadden verdreven, en die nu hun dankbaarheid wilden toonen.

Toen dacht de oude koning: „Zou mijn jongste zoon dan toch onschuldig zijn geweest? Want wie zooveel goede daden doet, kan toch niet slecht zijn tegen zijn vader!” Nu had hij vreeselijk spijt over zijn vonnis, en hij zei tegen zijn dienaren: „ach, leefde mijn zoon

nog maar! Wat heb ik een berouw, dat ik hem heb laten dooden.” Toen hij bitter schreide van berouw en verdriet, kwam de jagermeester naar voren en zei: „O, koning, wees getroost, want uw zoon leeft nog.” En toen de koning hem vroeg hoe dat mogelijk was, zei de jagermeester: „Ik kon het niet over mijn hart verkrijgen uw bevel uit te voeren,” en hij vertelde alles zooals het gebeurd was.

Dat was de koning een pak van het hart. Hij dankte de brave jagermeester, en hij liet boodschappers in alle deelen van zijn koninkrijk verkondigen, dat zijn zoon terug mocht komen en dat de straf was kwijtgescholden.

Intusschen was de betoovering van het slot van de koningsdochter weggenomen en kon zij weer haar koninkrijk besturen. Nu liet zij naar haar slot een oprijlaan maken van zuiver goud, en langs die weg mochten de prinsen komen, die om haar hand kwamen dingen. Aan de wachters zeide zij, dat als een prins of een ridder midden over die weg naar haar slot toe kwam rijden, dan was het de ware, en dan mochten zij hem binnenlaten; maar reed er een niet midden over de gouden weg naar het slot, dan was het niet de ware, en die moest buiten blijven.

Nauwelijks was de weg gereed, of de oudste koningszoon dacht: „ik zal er maar vlug bij zijn en naar de koningsdochter rijden; ik kan dan zeggen dat ik haar verlost heb, want ik lijk wel zooveel op mijn broer dat zij mij voor hem zal aanzien; dan kan ik met haar trouwen en dan krijg ik meteen haar koninkrijk.” Dus besteed hij zijn paard en reed naar het slot van de koningsdochter. Maar toen hij er voor stond en die schitterende gouden oprijlaan zag, vond hij het toch zoo jammer om dat mooie goud te bederven. Daarom liet hij zijn paard naar rechts afwijken en reed bezijden de gouden bestrating. Zoo kwam

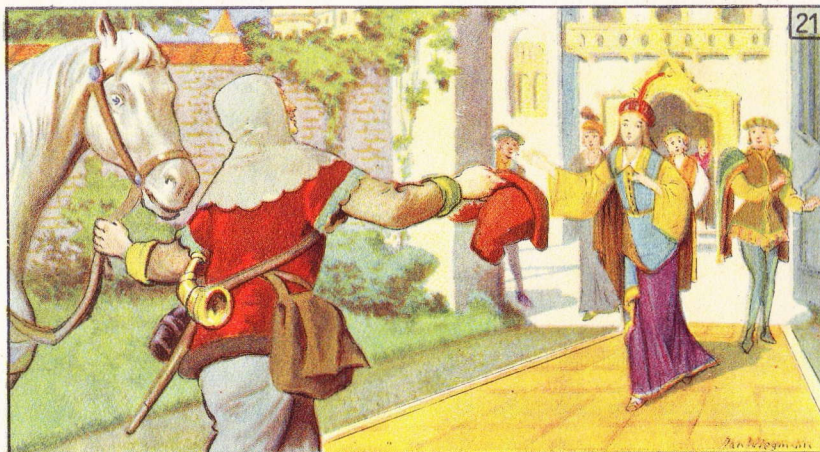
hij voor de poort, maar de wachters deden niet open; ze zeiden dat hij de ware niet was en dat hij maar terug moest gaan. Woedend reed de oudste prins naar huis, maar hij vertelde aan niemand wat hem overkomen was.

Kort daarop kreeg de tweede zoon dezelfde gedachte, om te probeeren of hij niet met de koningsdochter bruiloft zou kunnen houden. Maar toen hij aan de gouden weg kwam en het paard er al een stap op gedaan had, zei hij bij zichzelf: „wat zou het jammer zijn om dat moois te bederven.” Daarom liet hij zijn paard naar links afwijken en reed bezijden de gouden bestrating naar de slotpoort. Maar de wachters deden de poort niet open; ze

zeiden dat hij de ware niet was en dat hij maar om moest keeren.

Woedend reed de prins naar huis, en vertelde aan niemand hoe hij zijn neus gestooten had.

Toen het jaar bijna verlopen was, begon de jongste zoon, die nog altijd in het woud leefde en het daar erg eenzaam en verdrietig had, zoo te verlangen naar de koningsdochter, die hij zoo lief had, dat hij niet meer laten kon daarheen te rijden, om bij haar troost te zoeken. Hij dacht er

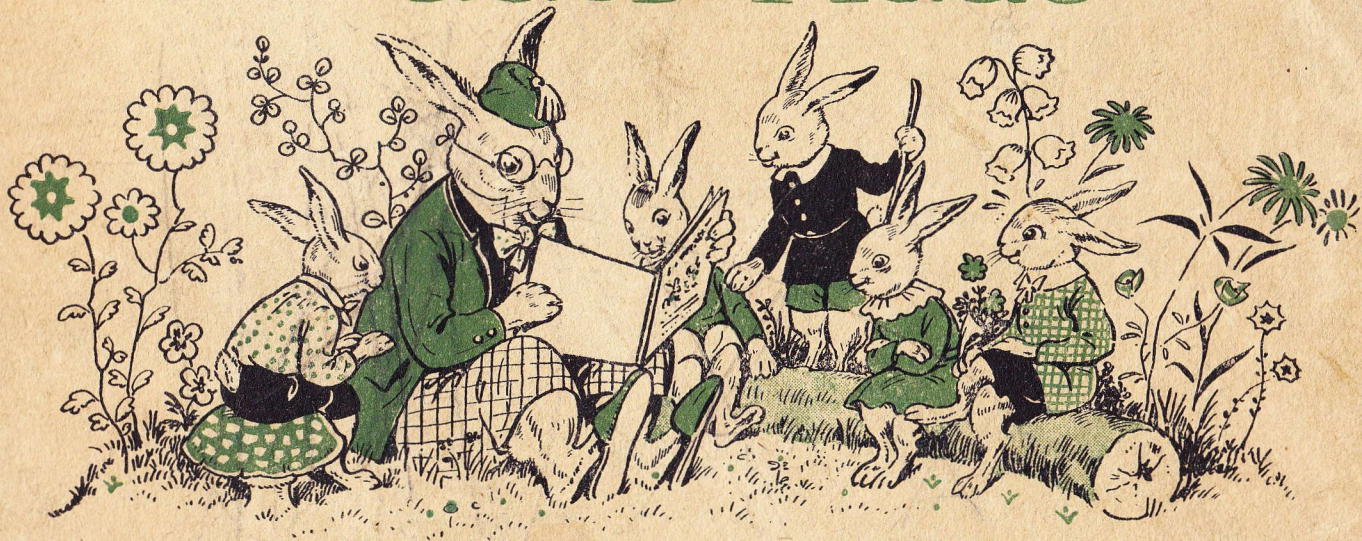
En de koningsdochter ontving hem met blijdschap

niet aan, dat hij als een gewone jager gekleed was; hij dacht nergens aan dan aan de bruid. Dus besteeg hij zijn paard, en terwijl hij naar haar toe reed, was zijn verlangen zoo groot, dat hij alleen maar vervuld was van de prinses, en dat hij niets anders zag dan haar lief gelaat. Zoo kwam het dat hij er niets van zag dat er in de oprijlaan een gouden bestrating was; hij zag alleen in zijn verbeelding de prinses voor het slotraam zitten en reed midden over de rijweg naar de poort toe. En toen hij de poort bereikte, werd die aanstonds opengedaan, en de koningsdochter ontving hem met blijdschap, omdat hij haar verlosser was, en zei dat hij de heerscher over haar koninkrijk was. Zoo vierden zij een gelukkige bruiloft. En toen het feest voorbij was, vertelde zij aan haar man dat zijn vader boodschappers gezonden had om hem terug te roepen, want dat de koning hem vergiffenis geschonken had.

Toen reed de prins naar zijn vader toe, en zeide hem alles; hoe zijn broers hem bedrogen hadden en waarom hij gezwegen had.

De oude koning was verontwaardigd en wilde zijn beide oudste zonen de verdiende straf geven, maar die waren op een schip gevlucht en over de zee gevaren, en niemand heeft ooit meer gehoord waar zij gebleven zijn.

Sprookjesboeken van Vader Haas

NAVERTELD DOOR FELIX ORTT MET PRENTJES VAN JAN WIEGMAN

TWEEDE BOEKJE

UITGAVE VAN J. A. HAAS & ZOON
AZIJNFABRIKANTEN ~ ~ ~ HAARLEM

Sprookjesboeken van Vader Haas

TWEEDE BOEKJE

Sprookjes van Grimm, voor de kleintjes naverteld

DOOR

FELIX ORTT